FN's VIRKSOMHED I 1951

Af PREBEN V. ASKGAARD

På grund af situationen i *Det fjerne Østen* blev den 5. Generalforsamling ikke afsluttet ved årsskiftet 1950–51. Formelt sluttede den først sit arbejde 5. november, dagen før den 6. Generalforsamling begyndte. Det våbenstilstandsudvalg, der var blevet nedsat 14. december 1950, havde ikke heldet med sig. Det var svært at komme i kontakt med Pekingregeringen og endnu sværere at enes om et grundlag for en tilfredsstillende våbenhvile i Korea. I slutningen af januar 1951 fremsatte U.S.A. et forslag, der med tilføjelse af to ændringer fra libanesisk side blev vedtaget af Generalforsamlingen 1. februar. Det blev heri fastslået, at Kina var angriber i Korea, hvorfor det henstilledes til den kinesiske regering at få sine styrker og sine statsborgere i Korea til at ophøre med fjendtlighederne mod FN's styrker og trække dem tilbage. Endvidere anmodede Generalforsamlingen et udvalg, sammensat af medlemmer fra udvalget for kollektive forholdsregler, om straks at overveje de videre forholdsregler, som var nødvendige for at møde angrebet og aflægge rapport herom til Generalforsamlingen. Dog kunne fremlæggelsen af denne rapport udsættes, hvis en mæglingskomité, bestående af Generalforsamlingens præsident og to af ham udpegede personer, afgav en rapport om tilfredsstillende fremskridt i deres bestræbelser. Danmark, Norge og Island stemte for dette forslag, mens Sverige afholdt sig fra at stemme.

Præsidenten, perseren Nasrollah Entezam, udpegede Sven Grafström, Sverige, og Luis Padilla Nervo, Mexico, til sine medarbejdere i mæglingskomitéen. Men allerede dagen efter, 2. februar, blev det klart, at heller ikke denne komité kunne ventes at få held med sit arbejde, da den kinesiske folkerepubliks udenrigsminister erklærede, at Generalforsamlingen havde handlet ulovligt ved at vedtage forslaget uden deltagelse af folkerepublikkens lovlige repræsentanter, hvorfor han erklærede resolutionen for død og magtesløs.

Udvalget for videre forholdsregler aflagde rapport 14. maj, og på grundlag af denne rapport vedtog Generalforsamlingen sin næste forholdsregel i Koreakonflikten ved resolutionen af 18. maj. I betragtning af, at visse stater allerede havde taget forholdsregler beregnet på at stoppe tilførsler, der kunne bidrage til at forøge den militære slagkraft hos de styrker, som kæmpede imod FN, og i betragtning af, at udvalget for videre forholdsregler i sin rapport havde udtalt, at visse økonomiske forholdsregler for yderligere at standse sådanne tilførsler ville støtte FN's militære aktion, opfordredes alle stater til at forbyde

Tyskland, den østrigske fredstraktat, Italiens og Ceylons medlemsskab i FN. Han understregede, at begrænsede og konkrete problemer på det politiske og økonomiske område måtte tages op til en praktisk løsning, således at man begyndte med de mindre ting og efterhånden arbejdede sig frem mod løsning af de store problemer.

Ole Bjørn Kraft vendte sig især imod Sovjetunionens angreb på Atlantpagten og redegjorde for den danske opfattelse af denne pagts karakter og opgaver. Han kunne ikke se rettere, end at vestmagternes forslag frembød et godt arbejdsgrundlag, som ingen, der ønskede fred, havde lov til blankt at afvise og sluttede med at appellere til Sovjetunionen om ikke at afvise den hånd, Vesten havde udstrakt.

Nedrustningsspørgsmålet var hovedemnet under generaldebatten. På det økonomiske område var det særlig spørgsmålet om teknisk og økonomisk hjælp til underudviklede lande, der optog interessen. Alle stillede sig positivt til tanken om støtte i større omfang og i et hurtigere tempo. Repræsentanter for de underudviklede lande udtrykte deres taknemmelighed herover, men understregede, at behovet var meget stort, og derfor måtte hjælpen forøges betydeligt.

Nedrustningskommission: Nedrustningsforslagene fra vestmagterne og Sovjetunionen kom til behandling i 1. udvalg som 1. punkt på dagsordenen. I forbindelse hermed behandledes rapporten fra det 12-mands udvalg, der var blevet nedsat på den foregående Generalforsamling for at finde frem til en koordinering af atomenergikommissionens og den almindelige nedrustningskommissions arbejde. Rapporten anbefalede at opløse de to kommissioner og i stedet oprette en ny, der skulle overtage begges arbejde.

Acheson foreslog at kalde den nye kommission slet og ret nedrustningskommissionen. Den skulle bestå af de samme medlemmer som de to gamle kommissioner, nemlig Sikkerhedsrådets medlemmer og Canada, stå under Sikkerhedsrådet og have til opgave at udarbejde udkast til en konvention om nedrustningsspørgsmålet efter de linier, vestmagterne havde foreslået. Som svar på Vyshinskys angreb understregede Acheson, at der allerede på et tidligt tidspunkt kunne blive tale om at give oplysninger om spørgsmål vedrørende atomenergien, hvormed han mente oplysninger om råmaterialer til produktion heraf. FN's tidligere vedtagne plan om international kontrol med atomenergien og forbud mod atomvåben skulle danne grundlaget for den internationale kontrol, medmindre man fandt frem til et bedre og mere effektivt system. Nedrustningskommissionens konventionsudkast skulle behandles på en international konference med deltagelse af alle stater, altså også den kinesiske folkerepublik, og begynde sit arbejde senest 30 dage efter Generalforsamlingens vedtagelse af forslaget.

Også i 1. udvalg afviste Vyshinsky kategorisk vestmagternes forslag. Han krævede, at stormagternes rustninger og væbnede styrker skulle reduceres til ⅓ i løbet af 1 år, Generalforsamlingen proklamere forbud mod atombomben og streng international kontrol med dette forbuds overholdelse, nedrustningskommissionen inden 1. februar 1951 udarbejde et udkast til en konvention om forbud mod atomvåben, om ophør af fabrikation af dem og om de eksisterende atombombers anvendelse til udelukkende civile formål, oprettelse af en kommission for atomenergi og almindelige våben og et internationalt kontrolorgan

under Sikkerhedsrådet samt iværksættelse af en effektiv international inspektion af alle anlæg til fabrikation af bomber, at alle lande, 1 måned efter at atomvåben var blevet forbudt, skulle indsende fuldstændige oplysninger om deres rustninger og deres væbnede styrker, og endelig at der inden 1. juni 1952 skulle afholdes en international konference for at drøfte spørgsmålene om reduktion af rustningerne og de praktiske spørgsmål i forbindelse med gennemførelse af forbudet mod atomvåben.

Efter debattens afslutning blev det vedtaget at nedsætte et underudvalg bestående af de 4 stormagter og Generalforsamlingens præsident for at forsøge at koordinere forslagene. Dens rapport blev fremlagt i form af et memorandum, udarbejdet af præsidenten og godkendt af de 4 stormagter.

Dette dokument bestod af 2 hovedafsnit. I det første gøres der rede for de punkter, hvorom der er enighed, eller hvor der foreligger mulighed for enighed:

at det endelige mål skal være reduktion af rustningerne og de væbnede styrker samt forbud mod atomvåben;

at der skal nedsættes en ny kommission til overtagelse af atomenergikommissionens og den almindelige nedrustningskommissions arbejde; den skal være underlagt Sikkerhedsrådet og bestå af dettes medlemmer plus Canada; den skal udarbejde forslag, der kan udformes som en traktat;

at atomvåben, halvmilitære styrker og polititropper medtages mellem de våbenarter og de styrker, som nedrustningen skal omfatte;

at der om våben og styrker skal indsendes oplysninger, som kontrolleres, og at der skal foretages inspektion. Men Sovjetunionen modsatte sig bestemt at give oplysningerne trinvis og at fortsætte med at give dem i fremtiden og var også modstander af en permanent inspektion. En særlig inspektion, når der forelå mistanke om overtrædelse af traktaten, måtte efter dets mening være tilstrækkelig. Dette kunne vestmagterne ikke gå med til;

at der ikke skal være vetoret i kontrolorganet.

Andet hovedafsnit i præsidentens memorandum gav en oversigt over de punkter, der var uenighed om:

Sovjetunionen kunne ikke gå med til de af Acheson under generaldebatten nævnte principper for rustningsreduktionen;

Vestmagterne modsatte sig russernes forslag om nedrustning med ⅓, fordi det ville styrke Sovjet i forhold til dem;

Sovjet havde allerede tidligere tilkendegivet, at det var modstander af FN's plan om international kontrol med atomenergien og forbud mod atomvåben; denne plan opretter et effektivt kontrolapparat, førend forbudet træder i kraft. Vestmagterne på deres side havde også tidligere klart udtalt, at de var imod Sovjets forslag.

Det vigtigste der skete i den følgende debat var, at Vyshinsky erklærede, at selvom Sovjet ikke kunne gå med til vestmagternes forslag, så ville der ikke være noget i vejen for, at den russiske regering lod sig repræsentere i den nye nedrustningskommission.

Det ikke på væsentlige punkter reviderede vestmagtsforslag blev derpå vedtaget af Generalforsamlingen 11. januar 1952 med 42 stemmer mod 5, mens 7 afholdt sig fra at stemme. Alle 4 nordiske lande stemte for.

Arbejdet i den nye nedrustningskommission er påbegyndt, og Sovjetunionen deltager.

Tysklandskommission: Forbundskansler Adenauer havde overfor vestmagterne udtrykt ønske om, at en neutral FN-kommission undersøgte, om der var mulighed for virkelig frie valg i hele Tyskland. På forslag af Frankrig, Storbritannien og U.S.A. blev sagen sat på dagsordenen 13. november. De 5 østlande stemte imod, fordi dette spørgsmål efter deres mening ikke lovligt kunne behandles af FN, men måtte høre under okkupationsmyndighederne.

Sagen kom for i ad hoc udvalget. De 3 vestmagter stillede et fællesforslag, der gik ud på, at en FN-kommission skulle foretage en samtidig undersøgelse af forholdene i alle dele af Tyskland for at bringe klarhed over, om det var muligt at afholde virkelig frie og hemmelige valg.

På forslag af Pakistan blev det derefter vedtaget at indbyde repræsentanter for både Vest- og Østtyskland til at fremsætte deres synspunkter i udvalget. Vesttyskerne støttede naturligvis varmt forslaget, mens østtyskerne udtalte sig på linie med de 5 østlande og foreslog afholdelse af en konference i Berlin med repræsentanter for hele Tyskland til at forberede frie valg i et forenet Tyskland og kræve en fredstraktat med Tyskland.

I den følgende debat vakte den svenske udenrigsminister Undén opmærksomhed ved at gå imod vestmagternes forslag. Det vakte en del kritik i Sverige, hvorfor den svenske regering gjorde nærmere rede for sine motiver i en deklaration 27. februar 1952. Sveriges standpunkt i Tysklandsspørgsmålet er, at det ikke kan løses uden okkupationsmagternes medvirken, hvorfor FN først og fremmest må bestræbe sig på ikke at skærpe modsætningerne mellem disse. Derfor var det lidet hensigtsmæssigt at vedtage et forslag, som man på forhånd vidste var uakceptabelt for østtyskerne og de østeuropæiske lande. I stedet foreslog Sverige, at undersøgelseskommissionen skulle opgives i første omgang, og at spørgsmålet om frie valg som en forberedelse af Tysklands genforening skulle overlades direkte til de 4 okkupationsmagter. De skulle i løbet af 1 måned rapportere om resultatet af deres forhandlinger indbyrdes og med tyske repræsentanter. Hvis der kom noget positivt ud af det, skulle FN være rede til at medvirke med en eventuel kommission. Desuden skulle FN erklære sig rede til at tilbyde sine tjenester, om og når en principiel overenskomst blev afsluttet mellem de interesserede parter. Dette sidste punkt blev optaget i et ændringsforslag til vestmagternes forslag og blev siden akcepteret af disse.

Norge var ikke tilfreds med, at det svenske forslag uden videre affandt sig med den østtyske afvisning af tanken om en FN-kommission. På den anden side fandt Norge, at vestmagternes forslag gav kommissionen en for begrænset myn-

dighed. Derfor allierede det sig med Canada, Danmark, Island og Nederlandene og fremsatte sammen med disse lande et ændringsforslag i den retning. I dette forslag optoges den del af det svenske forslag, der gik ud på, at FN skulle erklære sig rede til at tilbyde sine tjenester, d. v. s. bistå med at garantere frie valg. Også nogle latinamerikanske lande fik indflydelse på det reviderede forslag, der til sidst blev forelagt af vestmagterne og vedtaget af Plenarforsamlingen 20. december med 45 stemmer mod 6, mens 8 afholdt sig fra at stemme. Sverige afholdt sig fra at stemme, men havde forinden trukket sit forslag tilbage.

Kommissionen blev sammensat af repræsentanter fra Brasilien, Island, Nederlandene, Pakistan og Polen og skulle straks foretage en samtidig undersøgelse i Vest- og Østtyskland samt Berlin.

Kollektive forholdsregler: Som nævnt i den foregående oversigt indgik som et led i den såkaldte Achesonplan oprettelse af et udvalg for kollektive forholdsregler, der skulle aflægge rapport til Sikkerhedrådet og Generalforsamlingen senest 1. september 1951 om metoder, som ville kunne anvendes til at opretholde og styrke freden og sikkerheden. Denne rapport indeholdt forskellige henstillinger, der mere gjaldt sanktionernes tekniske sider end deres politiske forudsætninger, da det havde været udvalgets opgave at fremme en koordinering af kollektive forholdsregler overfor en fredsbryder, når disse var vedtaget, og ikke udtale sig, om og hvornår sanktioner kunne eller burde anvendes.

Også under debatten herom fremkom Sverige med et interessant indlæg. Der måtte skelnes skarpt, både ud fra et retsligt og ud fra et politisk synspunkt, mellem Sikkerhedsrådets beslutning om sanktioner og Generalforsamlingens anbefaling af sanktioner. Det sidste kunne nemlig medføre, at en deltagelse i sanktioner var ensbetydende med deltagelse i en krig mellem verdens stormagter, og „mange medlemsstater mener sikkert ligesom den svenske regering, at de ikke kan påtage sig forpligtelse til at deltage i fremtidige sanktioner i sådanne tilfælde, hvor der kan være fare for, at deltagelse vil medføre landets inddragen i en verdenskrig". Samtidig understregedes det, at under de rådende forhold var partielle og regionale allianceoverenskomster mellem forskellige stater på grundlag af artiklerne 51 og 52 i FN-pagten fuldt lovlige og forklarlige.

Om Achesonplanen udtaltes det i Sveriges indlæg, at „når verden er så stærkt splittet, som tilfældet er for tiden, kan en planlæggelse om indgriben på flertallets vegne let bidrage til den opfattelse, at man på forhånd regner med en bestemt og varig opdeling af staterne i 2 blokke, som vil stå overfor hinanden i en kommende verdenskrig. Meget taler for – som London Times udtrykker det – at FN holdes i reserve som en instans, hvor begge parter kan mødes, og som derved mindsker spændingen". Det vil tage meget lang tid at få opbygget et effektivt kollektivt sikkerhedssystem, og for øjeblikket præges den internationale politik mere af de tendenser, som har fået udtryk i begrebet ligevægtspolitik end af dem, som vi indbefatter i begrebet kollektivt sikkerhedssystem.

Generalforsamlingen besluttede at lade udvalget fortsætte i yderligere et år med sin undersøgelse og afgive rapport til 7. Generalforsamling.

I samme resolution vedtoges det på russisk initiativ at anbefale Sikkerhedsrådet, i overensstemmelse med pagtens art. 28, at sammenkalde et periodisk

møde for at overveje, hvilke forholdsregler der vil kunne fjerne den spænding, som for tiden er til stede i de internationale forhold, når som helst et sådant møde med fordel vil kunne tjene til at fjerne denne spænding og oprette venskabelige forhold til fremme af pagtens formål og principper.

Første afsnit af resolutionen blev vedtaget 12. januar 1952 med 51 stemmer mod 5; 3 afholdt sig fra at stemme. Andet afsnit blev vedtaget samme dag med 57 mod 0, mens 2 afholdt sig fra at stemme. De nordiske lande stemte for begge afsnit.

Spørgsmålet om optagelse af nye medlemmer: I oversigten for 1949 er der skrevet om dette spørgsmål. Det interessanteste denne gang var, at Sovjetunionen foreslog at anbefale Sikkerhedsrådet en ny overvejelse af ansøgningerne fra følgende 14 stater: Albanien, Mongolske Folkerepublik, Bulgarien, Rumænien, Ungarn, Finland, Italien, Portugal, Irland, Jordan, Østrig, Ceylon og Nepal samt Libyen. To ansøgninger var ikke nævnt i forslaget: Republiken Korea og Viet Nam.

De nordiske landes standpunkt har altid været at få flest mulige stater optaget så hurtigt som muligt, altså at FN skal bygge på universalitetsprincippet. Det er en opfattelse, der deles af flere og flere stater i FN. Det russiske forslag gik meget videre, end Sovjetunionen tidligere havde strakt sig. Derfor vakte det nogen forbavselse, at U.S.A. gik imod i meget skarpe vendinger, idet det især heftede sig ved, at Korea var udeladt. Det skabte nogen forvirring, hvad afstemningsresultaterne både i 1. udvalg og Plenarforsamlingen viser. I udvalget blev det vedtaget med 21 mod 12, mens 25 afholdt sig fra at stemme. Alle nordiske lande stemte for. I Plenarforsamlingen vedtog man først efter amerikansk forslag, at sagen var så vigtig, at den krævede ⅔ flertal for at vedtages. De nordiske lande stemte imod dette forslag. Ved den endelige afstemning 1. februar 1952 faldt derefter det russiske forslag, fordi det kun opnåede 22 stemmer mod 21, mens 16 afholdt sig fra at stemme.

Derimod vedtoges samme dag en resolution, der anbefalede Sikkerhedsrådet at tage alle ansøgninger op til fornyet overvejelse. Men da østlandene stemte imod, kan den ikke forventes at blive af større betydning på grund af vetoretten.

Andre politiske sager: Både FN's særlige Balkan-kommission og den græske delegerede erklærede, at faren nu var blevet mindre på Balkan. Derfor blev det på græsk forslag vedtaget at ophæve kommissionen og i stedet bede fredsobservationskommissionen, der var blevet oprettet under Achesonplanen, nedsætte en underkommission for Balkan med sæde i New York. Den skulle om nødvendigt kunne sende observatører til Balkan eller selv begive sig dertil. Den svenske formand for den tremandskommission, der var blevet nedsat 1950 for at optage forhandlinger med lande, hvori der befandt sig evakuerede græske børn, kunne ikke melde om noget fremskridt i repatrieringen. Arbejdet vil blive fortsat.

Angående Palæstina blev der vedtaget 2 resolutioner. FN's mæglingskommission for Palæstina skulle fortsætte sit arbejde, og et 3-årigt hjælpeprogram på 250 mill. dollars for Palæstinaflygtningene i Det mellemste Østen blev vedtaget.

Da det ikke var blevet til noget med rundbordskonferencen mellem Den sydafrikanske Union, Indien og Pakistan om indernes stilling i Sydafrika, blev det vedtaget at oprette en kommission på 3 medlemmer, der skal hjælpe parterne med at gennemføre forhandlingerne.

Libyen blev uafhængigt og selvstændigt 1. januar 1952. Det vedtoges at yde den nye stat teknisk og økonomisk hjælp og atter at anbefale den til optagelse i FN.

Jugoslavien fik på dagsordenen opført spørgsmålet om østblokkens fjendtlige aktivitet mod det og mødte under behandlingen op med et indlæg på 77 sider, der detailleret gennemgik klagepunkterne og sluttede med et resolutionsforslag, holdt i meget moderate vendinger. Det blev vedtaget. Kinas klage fra 1949: „Trusler mod Kinas politiske uafhængighed og territoriale integritet og freden i Østen som følge af Sovjets krænkelser af den kinesisk-sovjetrussiske venskabs- og forbundstraktat af 14. august 1945 og af Sovjets krænkelser af FN's pagt" førte også til en forsigtig udformet resolution, der blot erklærede, at Sovjetunionen havde undladt at efterleve traktaten. Men også Sovjetunionen fik opført en klage på dagsordenen: U.S.A.s aggressive handlinger og indblanding i andre staters anliggender. Klagen gjaldt vedtagelsen af „Mutual Security Act of 1951", der efter russisk påstand bevilligede 100 mill. dollars til at finansiere „udvalgte personer, som er bosat i eller undslipper fra Sovjetunionen, Polen, Tjekkoslovakiet, Ungarn, Rumænien, Bulgarien, Albanien ... enten for at indlemme disse i de militære styrker, som støtter NATO eller for andre formål ..." U.S.A. erklærede, at disse penge udelukkende skulle bruges til folk, som var flygtet fra øst til vest, at der endnu ikke var taget skridt til at knytte dem til NATO, og at NATO-medlemmerne selv måtte afgøre, om det skulle ske. Derefter blev det russiske forslag nedstemt.

Økonomisk udvikling af underudviklede lande: Alle de mange problemer omkring dette betydningsfulde spørgsmål blev behandlet i 2. udvalg i 34 møder. Debatten drejede sig særlig om de forskellige landes økonomiske samarbejde med henblik på de underudviklede lande, om teknisk og økonomisk hjælp til dem, om finansieringen af deres økonomiske udvikling og om mulighederne for at gennemføre forbedringer i jordejendomsforholdene. De østeuropæiske lande hævdede, at hjælpen var blevet et led i oprustningen, idet den særlig lagde vægt på at udvikle produktionen af råvarer hertil. U.S.A., Storbritannien, Frankrig, Canada, Australien og en række andre lande svarede, at hjælpen i betydelig grad havde forbedret disse landes produktionsevne og befolkningens levestandard. Dette blev underbygget med statistiske opgørelser og bekræftet af de underudviklede lande selv. Flere af dem udtalte, at forbedringen af landbruget og dermed produktionen af levnedsmidler og råvarer nu var nået så langt, at der i fremtiden var mere brug for ophjælpning af industri og elektricitetsforsyning. Sverige gjorde især opmærksom på, at gennemførelse af børnebegrænsning i underudviklede lande var påkrævet, da befolkningstilvæksten for tiden er beregnet til 1 % om året, mens levnedsmiddelproduktionen i de sidste 10 år kun er blevet forøget med 0,1 % årligt. Danmark fremhævede, at det var nødvendigt, at de lande, der bidrog økonomisk i hjælpearbejdet, kunne

betale i svag valuta, i hvert fald delvis. Bestemmelsen om at bidragene skal ydes i hård valuta forhindrede mange lande i at opfylde deres løfter. Hovedindtrykket af debatten blev, at der var tilfredshed med resultaterne af Det økonomiske og sociale Råds arbejde på dette område.

Der blev vedtaget en række resolutioner om uddannelse i offentlig administration, det udvidede program for teknisk hjælp, plan om oprettelse af et særligt fond, der kan give gaver og yde billige langfristede lån, statistik over produktionsudviklingen, undersøgelser af finansieringsproblemerne ved økonomisk og teknisk udvikling, samarbejde mellem den internationale bank og nationale kreditinstitutioner, hurtig industrialisering, forøgelse af verdens samlede vareproduktion, samordnet økonomisk udvikling og handelsaftaler. Hertil kom 2 resolutioner i jordreformspørgsmålet, foreslået af U.S.A. og Polen. Begge gik i princippet ind for, at det heldigste jordejendomsforhold er, at jorden ejes af den, som dyrker og bruger den. Men da det polske forslag var for propagandistisk udformet, blev kun det amerikanske vedtaget.

De ovennævnte resolutioner blev til på grundlag af kap. III i Det økonomiske og sociale Råds rapport til Generalforsamlingen om økonomisk udvikling af underudviklede lande. Rapportens kap. II omhandlede almindelige økonomiske spørgsmål. Herom blev der vedtaget 4 resolutioner: „Mad og hungersnød", fortsættelse af de regionale økonomiske kommissioner, den arbejdende befolknings levestandard og et langtidsprogram for verdens forsyning med avis- og trykpapir. Kap. IV om sociale spørgsmål gav anledning til følgende resolutioner: arbejdsprogram for FN's sociale arbejde i samarbejde med de særlige institutioner, bidrag til det internationale børnehjælpsfond, billige boliger. I henhold til kap. I om organisationsmæssige forhold vedtoges det at ophæve kommissionen for økonomiske problemer og beskæftigelsesspørgsmål og erstatte den med ekspertgrupper til behandling af enkelte konkrete spørgsmål, at bede Rådet påny overveje, om ikke kommissionen for kvindernes stilling burde have årlige møder i stedet for kun hvert andet år, som Rådet havde vedtaget og endelig at bede Rådet lade den af det ophævede underkommission for forskelsbehandling og mindretalsbeskyttelse fortsætte på ubestemt tid, da der stadig var brug for den. Kap. V handlede om arbejdet på konventionen om menneskerettighederne og gav anledning til 40 møder i 3. udvalg. Det blev vedtaget, at der skulle udarbejdes to konventioner, den ene indeholdende borgerlige og politiske rettigheder og den anden økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder, og at de særlige institutioner og medlemsstaterne skulle opfordres til inden 1. marts 1952 at indsende forslag og bemærkninger om form og indhold af sidstnævnte konvention. Begge konventioner skulle forelægges næste Generalforsamling til vedtagelse og underskrift. Endelig blev der vedtaget 2 resolutioner i flygtningespørgsmålet. Den ene konstaterede underskrivelsen af konventionen om flygtninges stilling i juli 1951 og opfordrede staterne til at tiltræde den så hurtigt som muligt og henstillede til regeringerne at samarbejde med FN's højkommissær for flygtninge, der havde afløst IRO fra 1. januar 1951. Den anden bemyndigede højkommissæren til at anmode de forskellige regeringer og internationale organisationer om frivillige bidrag til øjeblikkelig hjælp til de mest nødstedte flygtningegrupper.

Formynderskabssager: Også Formynderskabsrådet havde i det forløbne år udført et stort arbejde. Det fremgik af rapporten til Generalforsamlingen, der indeholdt en oversigt over Rådets organisation, behandlingen af de administrerende myndigheders årsrapporter fra de 10 formynderskabsområder og af de modtagne andragender fra befolkningen i områderne, redegørelsen for Rådets periodiske besøg, der denne gang var blevet aflagt i Stillehavsområdet og Østafrika og endelig en detailleret gennemgang af forholdene i de enkelte områder.

4. udvalg afholdt først en generaldebat om rapporten og vedtog derefter en række resolutioner. To angik Formynderskabsrådets arbejdsmetoder. Den ene anbefalede at oprette en fast komité til behandling af andragender, og den anden drejede sig om en effektivisering af arbejdet i de kommissioner, der bliver sendt ud til formynderskabsområderne. I en tredje anmodedes Formynderskabsrådet om at overveje mulighederne for at knytte områdernes indfødte befolkning nærmere til Rådets arbejde. Italiens overtagelse af administrationen af det tidligere italienske Somaliland har skabt forskellige vanskeligheder, fordi Italien ikke er medlem af FN. Derfor kan det ifølge pagten ikke være medlem af Formynderskabsrådet og har derfor hidtil kun deltaget i de møder, der har behandlet spørgsmål vedrørende Somaliland, og uden stemmeret. Derfor vedtoges det at bede Sikkerhedsrådet om at tage positiv stilling til Italiens ansøgning om medlemsskab så hurtigt som muligt. Det vedtoges endvidere at sende en særlig kommission til fransk og britisk Togoland for at undersøge problemerne omkring en forening af Ewe-folket, der er splittet mellem de to områder og ønsker at blive samlet. 2 resolutioner drejede sig om henholdsvis spredning af oplysning om FN og fremme af undervisningen i formynderskabsområderne. Endelig vedtoges det at anmode de administrerende myndigheder om at redegøre for, hvordan og hvornår de har til hensigt at lade områderne få selvstyre eller uafhængighed. Traditionen tro førte debatten om Sydvestafrika til skarpe meningsudvekslinger, hvorunder repræsentanten for Den sydafrikanske Union udtalte, at det indebar en stor fare for FN, at man stadig satte sig ud over bestemmelserne om indre anliggender i pagtens art. 2, stk. 7. Hvis man blev ved med at lade disse pagtbrud gå ud over Sydafrika, ville det få konsekvenser for Unionens stilling til FN.

Hvad angår de ikke-selvstyrende områder eller kolonierne, blev det bl. a. vedtaget at nedsætte en ad hoc komité til at fortsætte studiet af de faktorer, der skal tages hensyn til, når det skal afgøres, om et område har fået så meget selvstyre, at der ikke længere skal indsendes oplysninger om det efter pagtens art. 73 e. Danmark blev medlem af komitéen.

Den mellemfolkelige Domstol: 18. december blev der afsagt dom i den engelsk-norske fiskerisag, der var blevet indbragt for Domstolen af England 28. september 1949. Denne strid havde stået på gennem flere år og drejede sig om søterritoriets beregning ud fra en såkaldt basislinie. Norge havde beregnet sit søterritorium ud fra et system af lige linier mellem 48 punkter på fastlandet og en række øer og klipper udenfor, mens englænderne forlangte det beregnet fra de yderste skær, der ikke til stadighed overskylles af havet. Store fiskeriinteresser stod bag. Dommen faldt helt ud til fordel for Norge. Også den

engelsk-persiske oliekonflikt blev indbragt for Domstolen, men Persien ville ikke anerkende dens kompetence i denne sag. Desuden afgav Domstolen 28. maj responsum vedrørende spørgsmålet om betydningen af forbehold ved ratifikation, tiltrædelse eller underskrift af konventionen om folkedrab, som kom til at danne basis for en generalforsamlingsresolution om forbehold ved flersidige konventioner.

Budgettet for 1952 kom op på 48.096.780 dollars. Bidragsskalaen blev ændret noget. F. eks. gik U.S.A.s bidrag ned fra 38.92 til 36.90 %, mens Sovjetunionens gik op fra 6.98 til 9.85 %. Sverige gik ned fra 1.85 til 1.73 %. Danmark, Island og Norge forblev uforandret på henholdsvis 0.79, 0.04 og 0.50 %.